

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2017
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 350/2014
populárny názov	Právo na odpoveď ako zásah do slobody prejavu tlače
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.01.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 2
analytická právna veta	Inštitút práva na odpoveď predstavuje vo svojich dôsledkoch prípustný zásah do slobody prejavu tlače. Aby pri aplikácii tohto právneho nástroja v praxi nedochádzalo k jej neprimeranému obmedzeniu, je zákonodarcom schválená konštrukcia poskytovanej ochrany limitovaná jasne stanovenými hranicami.
skutkový stav a základné fakty	Návrhom podaným Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sa navrhovateľ domáhal zaviazat' sťažovateľku uverejniť v denníku vydávanom sťažovateľkou tzv. tlačovú odpoveď v zmysle § 8 zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „tlačový zákon“). Okresný súd návrhu vyhovel a rozsudkom zo 7. decembra 2009 uložil sťažovateľke povinnosť uverejniť odpoveď navrhovateľa a zaplatiť mu primeranú peňažnú náhradu v sume 1 659,70 €. Krajský súd prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil svojím rozsudkom z 8. februára 2011, ktorý bol na základe podaného dovolania uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 13. septembra 2012 zrušený. Následne krajský súd prijal napadnutý rozsudok z 20. novembra 2012, ktorým napadnuté prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Toto rozhodnutie napadla sťažovateľka dovolaním, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu z 5. decembra 2013 odmietnuté.
z odôvodnenia	Sťažovateľka porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy v podstate odôvodňuje nesprávnou aplikáciou príslušných ustanovení tlačového zákona spôsobenou ich neprípustným výkladom, ktorý v jej veci realizovali prvostupňový súd, ako aj súd odvolací. Sťažovateľka konkrétne argumentuje, že konajúce súdy prekročili zákonný rámec ustanovení § 8 tlačového zákona, ktoré upravujú podmienky pre uplatnenie práva na odpoveď. Podľa vyjadrenia sťažovateľky v žiadosti navrhovateľa chýbala špecifikácia okolností, ktorými mal navrhovateľ objasniť, v čom sa korigované skutkové tvrdenia dotkli jeho cti, dôstojnosti alebo súkromia, ďalej podľa nej vlastná odpoveď navrhovateľa obsahovala v rozpore s ustanoveniami § 8 ods. 3 tlačového zákona aj hodnotiace úsudky navrhovateľa a jej rozsah bol značne neprimeraný rozsahu inkriminovaného článku.

Krajský súd argumenty sťažovateľky neakceptoval a k relevantným otázkam zaujal stanovisko, v ktorom síce uznal, že vlastná odpoveď navrhovateľa obsahuje aj hodnotiace úsudky, túto skutočnosť však nepovažoval za prekážku uverejnenia odpovede, čo zdôvodnil nutnosťou extenzívneho výkladu príslušných ustanovení tlačového zákona z dôvodu naplnenia jeho účelu – dosiahnutia „reálnej spravodlivej nápravy pomerov“. Krajský súd sa nestotožnil ani s námietkou sťažovateľky o absencii zdôvodnenia spôsobilosti korigovaných skutkových tvrdení zasiahnuť do cti a dôstojnosti navrhovateľa, keďže podľa jeho názoru tieto okolnosti priamo vyplývali z obsahu zverejneného článku. Ani námietku sťažovateľky o neprimeranom rozsahu odpovede navrhovateľa nepovažoval krajský súd za relevantnú, keďže primeranosť nepovažoval za jediné kritérium pre určenie rozsahu odpovede vyzdvihujúc špecifické okolnosti veci vyžadujúce si podľa jeho názoru širší kontext pre objasnenie dôvodov odpovede čitateľom.

Ústavný súd poukazuje v prvom rade na to, že o rozsahu ochrany, ktorým sa naplní sledovaný účel tlačového zákona, v danom prípade práva na odpoveď, rozhodol už samotný zákonodarca, ktorý pri legislatívnej tvorbe zvolil nemecký model predmetného inštitútu a hodnotiace úsudky ako predmet tlačovej odpovede v texte zákona vylúčil, pričom súčasne v nadväznosti na to *expressis verbis* obmedzil rozsah vlastnej odpovede iba na skutkové tvrdenia („Odpoveď sa obmedzí len na skutkové tvrdenie, ktorým sa skutkové tvrdenie podľa odseku 1 poprie, doplní, spresní alebo vysvetlí.“) a pre určenie rozsahu jej textu zakomponoval kritérium primeranosti („Odpoveď musí byť rozsahom primeraná textu, ktorého obsahom je skutkové tvrdenie podľa odseku 1 a z neho vyplývajúci hodnotiaci úsudok.“).

Dikcia príslušných ustanovení tlačového zákona, ktoré boli konajúce súdy povinné aplikovať, mala jasnú podobu. Aplikácia relevantných ustanovení v otázke rozsahu vlastnej odpovede navrhovateľa a dĺžky jej textu nevyvolávala žiadne pochybnosti. Išlo o jasne formulované ustanovenia, ktoré zakotvovali explicitné pravidlá (okrem iných obmedzenie sa vlastnej odpovede iba na skutkové tvrdenia, obmedzenie dĺžky jej textu kritériom primeranosti, zdôvodnenie spôsobilosti korigovaných skutkových tvrdení zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa), a ich aplikácia si preto v uvedenom smere nevyžadovala žiaden výklad.

Pri posudzovaní žiadosti navrhovateľa o uverejnenie odpovede bolo preto povinnosťou konajúcich súdov skúmať, či navrhovateľom koncipovaná žiadosť a v nej obsiahnutá tlačová odpoveď spĺňa parametre jasne vyžadované dotknutými ustanoveniami § 8 ods. 3 tlačového zákona.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že krajský súd ako súd odvolací explicitne vyjadrené pravidlá, ktoré bolo potrebné pri aplikácii dotknutých ustanovení tlačového zákona rešpektovať, zjavne porušil.

V sťažovateľkinom prípade, tak ako už bolo uvedené, vlastná odpoveď navrhovateľa obsahovala v rozpore s dotknutými ustanoveniami tlačového zákona aj hodnotiace úsudky navrhovateľa. Oproti obsahu textu inkriminovaného článku uverejneného v denníku sťažovateľky je vlastná odpoveď navrhovateľa navýšená o ďalšie pasáže kontextovo sekundárne nadväzujúce na zverejnené a korigované skutkové tvrdenia a z nich vyplývajúce hodnotové súdy. Svojím rozsahom je teda voči dotknutému článku zjavne neprimeraná. V žiadosti navrhovateľa tiež absentuje zdôvodnenie spôsobilosti zverejnených skutkových tvrdení zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa. Krajský súd rozhodujúci o uplatnenom nároku navrhovateľa na uverejnenie odpovede tak svojvoľne vybočil zo zákonného rámca určeného príslušnými ustanoveniami tlačového zákona. Ústavný súd zdôrazňuje, že všeobecný súd vymedzený zákonným rámcom príslušného konania nemôže ignorovať. Takýto spôsob uplatnenia právomoci všeobecného súdu nie je zlučiteľný s princípom právneho štátu ustanoveným podľa čl. 1 ústavy, ako aj čl. 2 ods. 2 ústavy a v okolnostiach posudzovaného prípadu ani so sťažovateľkiným základným právom na súdnu ochranu.

Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol ústavný súd tak, že:

Základné práva sťažovateľky podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 20. novembra 2012 porušené boli.

	<u>Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. novembra 2012 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u> <u>Sťažovateľke nepriznal finančné zadost'učinenie.</u> <u>Sťažovateľke priznal náhradu trov konania.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	ÚS SR: II. ÚS 28/96, III. ÚS 406/2014, III. ÚS 351/2012, PL. ÚS 7/96
súvisiace právne predpisy	zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov
klúčové slová	zákonnosť práva a slobody – politické-sloboda prejavu a právo na informácie rozsudok-zrušenie ochrana osobnosti

spisová značka	III. ÚS 420/2016
populárny názov	Odôvodnenie rozhodnutia v správnom súdnictve
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	14.02.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak žalobca dostatočne konkrétne atakuje zákonnosť vykonania dôkazov ťažiskového významu pre daňovú vec, potom sa súd v správnom súdnictve musí s takouto námietkou náležite vysporiadať, pretože zákonnosť obstarania a vykonania dôkazu je rozhodujúcim determinantom jeho použiteľnosti v daňovom konaní. Všeobecné konštatovanie o správnosti hodnotenia dôkazov správnymi orgánmi a o účinnom spochybnení žalobcom predkladaných dôkazov nemôže postačovať.
skutkový stav a základné fakty	Rozhodnutím Colného úradu Prešov (ďalej len „colný úrad“ alebo „správca dane“) z 22. januára 2009 bol podľa § 14a ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZSDP“) sťažovateľovi zabezpečený tovar (1935,70 kg tabaku). Na základe odvolania sťažovateľa Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky rozhodnutím z 21. septembra 2009 prvostupňové rozhodnutie colného úradu potvrdilo. Následne colný úrad rozhodnutím z 27. decembra 2011 rozhodol podľa § 14a ods. 3 ZSDP o prepadnutí zabezpečeného tovaru v prospech štátu, pretože sťažovateľ „neodstránil(a) pochybnosti, ktoré viedli k vydaniu rozhodnutia o zabezpečení...“. Po vykonanom dokazovaní colný úrad vyhodnotil, že subjekty, ktoré tovar sťažovateľovi mali dodať, buď neexistujú, alebo s takým tovarom nikdy neobchodovali. Expertíza odobraných vzoriek podľa colného úradu preukázala, že tieto „neobsahujú prímеси netabakového charakteru (denaturačné látky)“, a preto nespĺňajú podmienku oslobodenia od spotrebnej dane z tabakových výrobkov. Na základe odvolania sťažovateľa Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“ alebo „žalovaný“) rozhodnutím z 26. apríla 2012 prvostupňové rozhodnutie colného úradu potvrdilo. Sťažovateľ sa žalobou podanou podľa druhej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) domáhal preskúmania zákonosti potvrdzujúceho rozhodnutia finančného riaditeľstva. Namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 30. mája 2013 zrušil odvolacie rozhodnutie finančného riaditeľstva v spojení s prvostupňovým rozhodnutím colného úradu z 27. decembra 2011 a vec vrátil finančnému riaditeľstvu na ďalšie konanie.

	<p>Finančné riaditeľstvo podalo proti rozsudku krajského súdu odvolanie. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 20. novembra 2014 rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu sťažovateľa zamietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V sťažnosti formuluje sťažovateľ viacero čiastkových námietok, ktoré sa dotýkajú právnych záverov najvyššieho súdu o dostatočnosti skutkového stavu zisteného žalovanými daňovými orgánmi, o preskúmateľnosti napadnutých daňových rozhodnutí, ale aj o prítomnosti väd v konaní (predovšetkým) správcu dane, ktoré v konečnom dôsledku mohli mať vplyv na zákonnosť žalovaného rozhodnutia finančného riaditeľstva. Takto sa charakter sťažnostnej argumentácie dotýka samotnej podstaty a účelu správneho súdnictva v právnom štáte. Sťažovateľ v podstate namietajú, že najvyšší súd neučinil zadosť svojej úlohe odvolacieho súdu v konaní o žalobe proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu.</p> <p>Pri ustáľovaní požiadaviek na kvalitu odôvodnenia rozsudku všeobecného súdu nemožno v prípade rozhodovania v rámci správneho súdnictva ignorovať zásadnú požiadavku, a to aby súd v tomto rozhodovacom procese preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a postupu, ktorý predchádzal vydaniu takého rozhodnutia, len v medziach podanej správnej žaloby. Z hľadiska odôvodnenia rozsudku správneho súdu to potom znamená, že je povinný vysporiadať sa so žalobnými dôvodmi explicitne formulovanými žalobcom.</p> <p>Sťažovateľov prípad je špecifický tým, že na prvom stupni súdnej sústavy krajský súd jeho žalobe vyhovel. Následne najvyšší súd na základe odvolania žalovaného zmenil prvostupňový rozsudok krajského súdu tak, že žalobu zamietol. Prvoradovou úlohou najvyššieho súdu bolo vysporiadať sa s tými žalobnými dôvodmi, ktoré sú viazaný odvolacími dôvodmi žalovaného vyhodnotil v porovnaní s krajským súdom opačne. Len splnením tejto požiadavky bolo možné učiniť zadosť ústavnoprávnym požiadavkám na kvalitu odôvodnenia rozsudku všeobecného súdu v správnom súdnictve, pretože iba takýmto spôsobom sa sťažovateľ mohol zo zmeňujúceho rozsudku, ktorým sa konanie právoplatne končí, zrozumiteľne dozvedieť príčiny nedôvodnosti jeho žalobných námietok, ktorými je všeobecný súd v správnom súdnictve viazaný.</p> <p>Ústavný súd neopomína, že súd v správnom súdnictve musí vychádzať zo skutkového stavu zisteného správnym orgánom, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), no nestráca zo zreteľa ani povinnosť správneho súdu preskúmať kvalitu zistenia skutkového stavu žalovaným správnym orgánom. Inými slovami, správny súd zásadne nesmie suplovať dôkaznú aktivitu verejnej správy ani nahrádzať skutkové závery správnych orgánov vlastnými závermi (s výnimkou prípadov tzv. plnej jurisdikcie), no v záujme naplnenia účelu správneho súdnictva (ochrana subjektívnych práv žalobcu) mu nemožno brániť v prieskume kvality zistenia skutkového stavu. Táto požiadavka nepochybne zahŕňa aj možnosť preskúmať, či pri hodnotení dôkazov v správnom konaní správne orgány neporušili zásadu voľného hodnotenia dôkazov tvoriacu v konečnom dôsledku podstatný determinant zákonnosti administratívneho konania a rozhodnutia, ktorým je zavŕšené.</p> <p>Záver najvyššieho súdu nedáva odpoveď na konkrétne formulované dôvody sťažovateľovej žaloby založené na spoločnej platforme namietaného nedostatočne zisteného skutkového stavu, ale aj väd, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia v žalovanej daňovej veci. Najvyšší súd nevysvetlil, prečo sa stotožnil so záverom daňových orgánov o účinnom spochybnení daňových dokladov predkladaných sťažovateľom, hoci sťažovateľ v žalobe zdôvodňoval, prečo správcovi dane zaobstarané a vykonané dôkazy nemôžu obstáť v konfrontácii s ním produkovanými dôkazmi. Najvyšší súd taktiež nevysvetlil, prečo považoval za správny skutkový záver daňových orgánov o spochybnení reálnosti dodania tabaku oslobodeného od spotrebnej dane, hoci sťažovateľ v žalobe konkrétne dôvodil v prospech zmatečnosti expertíznych záverov s ohľadom na možnosť zámery odobratých vzoriek.</p> <p>V dôsledku opísaných nedostatkov je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu ústavne pochybný, pretože z neho nemožno identifikovať dôvody, pre ktoré najvyšší súd žalobné námietky sťažovateľa vyhodnotil ako nedôvodné. Ústavný súd na podklade identifikovaných nedostatkov prijal záver, podľa</p>

	<p>ktorého najvyšší súd odôvodnením svojho rozsudku nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu ani z jeho práva na spravodlivé súdne konanie, pretože neposkytol zrozumiteľné a dostatočne objasňujúce odpovede na dôvody prednesené sťažovateľom v jeho žalobe, ktorými je súd v správnom súdnictve viazaný.</p> <p>Charakter nedostatkov napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nepreukazuje porušenie základného práva hmotnej povahy. Konštatovanie takého porušenia by znamenalo prejudikciu skutkových a právnych záverov v konaní o žalobe sťažovateľa, čo ústavnému súdu v aktuálnom procesnom stave neprislúcha. Preto sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy nebolo možné vyhovieť.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. novembra 2014 porušené boli.</u> <u>Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. novembra 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u> <u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u> <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	ÚS SR: III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok dokazovanie-dokazovanie v daňovom konaní práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu správne súdnictvo-rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov daň-správa daní a poplatkov práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces rozhodnutie-odôvodnenie

spisová značka	III. ÚS 638/2016
populárny názov	Nepriзнание náhrady trov konania pre dôvody hodné osobitného zreteľa
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	21.02.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak bola aktívna obrana účastníka v konaní len výsledkom procesného opomenutia, resp. procesnej nebanlivosti okresného súdu, prípadne aj protistrany, výklad konajúceho súdu, týkajúci sa ustanovenia § 150 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého nepriznal náhradu trov za takúto aktívnu obranu účastníka v konaní, považuje ústavný súd za hrubo arbitrárny, popierajúci zmysel a podstatu uvedenej právnej normy, nespravodlivý, a v konečnom dôsledku trestajúci účastníka konania.
skutkový stav a základné fakty	V konaní vedenom na okresnom súde pod a v nadväzujúcom odvolacom konaní vedenom na krajskom súde vystupovala sťažovateľka ako žalovaná v 1. rade. Rozsudkom z 13. novembra 2014 okresný súd rozhodol vo veci samej tým, že vo vzťahu k sťažovateľke žalobu zamietol z dôvodu, že sťažovateľka nebola v konaní pasívne vecne legitimovaná. Trovy konania sťažovateľke nepriznal

	<p>napriek tomu, že vo veci mala plný úspech a od počiatku sa domáhala zamietnutia žaloby, resp. zastavenia konania vo vzťahu k nej. Okresný súd rozhodnutie o nepriznaní trov konania sťažovateľke, ktorá mala v konaní plný úspech, odôvodnil ustanovením § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. júna 2016 (ďalej aj „OSP“), t. j. existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa. Sťažovateľka podala proti uvedenému rozsudku okresného súdu v časti jeho výroku, ktorým jej nebola priznaná náhrada trov konania, odvolanie. Rozhodnutím z 31. marca 2016 krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu z 13. novembra 2014 vo výroku o trovách konania a zároveň sťažovateľke nepriznal trovy odvolacieho konania.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 150 OSP platného a účinného do 30. júna 2016 bola prax všeobecných súdov jednotná v názore, že „aplikácia ustanovenia § 150 OSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99 z 1. 9. 2000).</p> <p>V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. aj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 či sp. zn. 3 M Cdo 46/2012) ustanovenie § 150 OSP (a ani dnes ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku) nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 150 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Účastníkovi (od 1. júla 2016 strane sporu), ktorý mal vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov.</p> <p>Ústavný súd z príloh k sťažnosti, ako aj zo spisu okresného súdu zistil, že sťažovateľka ako žalovaná v 1. rade na nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie poukazovala už vo svojom vyjadrení k žalobe z 25. februára 2011 a následne aj v priebehu konania (napr. na pojednávaní 14. júna 2011) a navrhovala, aby súd z toho dôvodu konanie proti nej zastavil. Okresný súd napriek tomu so sťažovateľkou ako žalovanou v 1. rade naďalej konal ako s účastníkom konania a žalobu voči nej z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimácie zamietol až rozsudkom z 13. novembra 2014. Podľa názoru ústavného súdu nie je preto absolútne na mieste vytýkať sťažovateľke jej aktívne vystupovanie v konaní po tom, ako namietala nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie, a z tohto dôvodu ju ako plne úspešnú v konaní sankcionovať nepriznaním náhrady trov konania, pretože jej aktívny postoj, resp. aktívna obrana v konaní bola len výsledkom procesného opomenutia, resp. procesnej nedbanlivosti okresného súdu, prípadne aj žalobcu, ktorý po preskúmaní pravdivosti skutočností týkajúcich sa nedostatku pasívnej vecnej legitimácie sťažovateľky mohol vziať svoj žalobný návrh proti jej osobe späť, avšak tak neurobil. Tým, že okresný súd sa návrhmi sťažovateľky riadne nezaoberal a žalobu voči nej nezamietol ihneď, ako bol nedostatok jej vecnej pasívnej legitimácie preukázaný, a ani žalobca nevzal svoj žalobný návrh proti sťažovateľke späť, bola sťažovateľka <i>de facto</i> až do zamietnutia žaloby voči jej osobe rozsudkom z 13. novembra 2014 nútená vystupovať ako účastníčka konania a ako účastníčke konania jej prináležalo uplatňovanie práv a plnenie si povinností spojených s týmto účasníctvom v konaní. Na základe uvedeného ústavný súd považuje výklad okresného súdu, a teda aj krajského súdu (keďže krajský súd s týmto výkladom okresného súdu vyjadril súhlas), týkajúci sa ustanovenia § 150 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého aktívna obrana sťažovateľky</p>

	<p>v konaní je dôvodom na nepriznanie jej náhrady trov konania, za hrubo arbitrárne, popierajúci zmysel a podstatu uvedenej právnej normy, nespravodlivý, a v konečnom dôsledku trestajúci účastníka konania.</p> <p>Keďže rozhodnutie krajského súdu v časti potvrdzujúcej rozsudok okresného súdu z 13. novembra 2014 vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade vykazuje znaky arbitrárnosti a nemožno ho považovať za riadne a presvedčivo odôvodnené, ústavný súd konštatuje, že krajský súd postupoval v rozpore so zákonom, čím porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na vlastníctvo zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že všeobecný súd môže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy a právo vyplývajúce z čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie vyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, k čomu v danom konaní došlo. Porušenie princíпов spravodlivého súdneho konania teda v danom prípade viedlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2016 v časti potvrdzujúcej rozsudok Okresného súdu Svidník z 13. novembra 2014 vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade porušené bolo.</u></p> <p><u>Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2016 v časti potvrdzujúcej rozsudok Okresného súdu Svidník z 13. novembra 2014 vo výroku o trovách konania prvoinštančného konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade a v časti výroku o trovách odvolacieho konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou v 1. rade zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznal náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Sťažnosti sťažovateľky vo zvyšnej časti nevyhovel.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>ÚS SR: II. ÚS 31/04, II. ÚS 56/05, III. ÚS 166/09, III. ÚS 144/2010, IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 84/2014</p> <p>NS SR: M Cdo 14/99 z 1. 9. 2000, 2 M Cdo 17/2009, 5 Cdo 67/2010, 3 M Cdo 46/2012</p> <p>ÚS ČR: III. ÚS 727/2000, III. ÚS 292/07, I. ÚS 303/12</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	<p>arbitrárnosť</p> <p>občianske súdne konanie-občiansko-právne konanie</p> <p>práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu trov konania</p>

spisová značka	III. ÚS 653/2016
populárny názov	Notárska zápisnica ako exekučný titul
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	14.02.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Samotný súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice nenahrádza dojednanie o vylúčení pôsobnosti ustanovenia § 306 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa

	ktorého je veriteľ oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa len v prípade, že dlžník nespĺnil svoj záväzok v primeranej dobe po tom, čo ho na to veriteľ písomne vyzval. Toto vyzvanie nie je potrebné, ak ho veriteľ nemôže uskutočniť alebo ak je nepochybné, že dlžník svoj záväzok nespĺní, najmä pri vyhlásení konkurzu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola ako navrhovateľka účastníkom exekučného konania vedeného na Okresnom súde Prievidza (ďalej len „okresný súd“) vo veci vymoženia pohľadávky v sume 593 440,08 € s príslušenstvom na základe notárskej zápisnice. Okresný súd v uvedenom exekučnom konaní uznesením z 25. júla 2014 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v časti udelenia poverenia u povinného v 3. rade a 4. rade zamietol. Proti označenému uzneseniu súdu prvého stupňa podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia, najmä jeho odôvodnenia konštatuje, že krajský súd stotožniac sa s názorom okresného súdu dospel k záveru, že predmetná notárska zápisnica neobsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti na to, aby mohla byť v danej veci exekučným titulom. V konkrétnostiach krajský súd vyčítal, že predmetná zápisnica vo vzťahu k povinnému v 3. a 4. rade neurčuje jednoznačne čas plnenia nepochybne a určito. Argumentuje tým, že v notárskej zápisnici nie je určené, v akej lehote po nesplnení záväzku hlavným dlžníkom sú povinní plniť povinní v 3. a 4. rade, teda kedy sa notárska zápisnica stane vykonateľnou proti týmto osobám. Argumentuje tým, že z čl. IV notárskej zápisnice nevyplýva vylúčenie postupu podľa § 306 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“), v zmysle ktorého je veriteľ oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa len v prípade, že dlžník nespĺnil svoj záväzok v primeranej dobe po tom, čo ho na to veriteľ písomne vyzval. Toto vyzvanie nie je potrebné, ak ho veriteľ nemôže uskutočniť alebo ak je nepochybné, že dlžník svoj záväzok nespĺní, najmä pri vyhlásení konkurzu. Ďalej argumentuje tým, že čas plnenia nebol v notárskej zápisnici stanovený jednoznačným spôsobom, a uvádza, že v prípade určenia času plnenia odkazom na uzatvorenú zmluvu musí táto zmluva byť neoddeliteľnou súčasťou notárskej zápisnice, avšak v posudzovanom prípade tomu tak nebolo.</p> <p>Záver krajského súdu, že čas plnenia nie je jednoznačne určený, resp. že nie je určený nepochybne a určito vo vzťahu k ručiteľom, teda povinnému v 3. a 4. rade, je v okolnostiach prípadu riadne odôvodnený, pričom ústavný súd nezistil, že interpretácia na vec vzťahujúcich sa noriem platného práva v rozhodnom čase by v okolnostiach prípadu nezodpovedala rozhodným okolnostiam prípadu. Sťažovateľka k návrhu, ale ani dodatočne nepripojila dôkazy o tom, že skutočne po splatnosti úveru vyzvala ručiteľov, aby plnili dlh v určitej sume za dlžníka a pristupujúceho dlžníka, čo bola podmienka vykonateľnosti notárskej zápisnice vo vzťahu k ručiteľom priamo ustanovená v notárskej zápisnici. Z uvedeného dôvodu preto nie je možné stanoviť čas, kedy sa notárska zápisnica stala vo vzťahu k ručiteľom vykonateľnou. Samotný súhlas s vykonateľnosťou bol viazaný na podmienky upravené v notárskej zápisnici, ktorá stanovovala povinnosť oprávneného vyzvať ručiteľov na splnenie dlhu, a to konkrétnou sumou. Ústavný súd ďalej konštatuje, že ani na základe ďalších skutočností vyplývajúcich z predmetného súdneho spisu nie je možné ani dodatočne interpretáciou do úvahy prichádzajúcich noriem stanoviť moment vykonateľnosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu vo vzťahu k ručiteľom.</p> <p>Takisto záver krajského súdu o tom, že z článku IV notárskej zápisnice a ani z ostatných jej článkov nie je možné vyvodiť, že strany vylúčili postup podľa § 306 ods. 1 ObZ, je v okolnostiach prípadu správny. Samotný súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice v okolnostiach posudzovanej veci nenahrádza dojednanie o vylúčení pôsobnosti označeného ustanovenia ObZ.</p> <p>Ústavný súd ďalej konštatuje, že tvrdenie sťažovateľky, že zmluva je neoddeliteľnou súčasťou notárskej zápisnice, je preukázateľne nepravdivé, pretože len dodatok č. 5 k zmluve tvorí neoddeliteľnú súčasť notárskej zápisnice. Ústavný súd tiež zistil, že samotná zmluva sa v predmetnom súdnom spise nenachádza.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie</p>

	krajského súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Krajský súd vychádzajúc z rozhodných skutočností prípadu v odôvodnení napadnutého uznesenia dospel k akceptovateľnému záveru o nevykonateľnosti predmetnej notárskej zápisnice ako exekučného titulu, pričom ústavný súd nezistil, že interpretácia a aplikácia právnych noriem by v okolnostiach prípadu popierala ich zmysel a účel. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Sťažnosti sťažovateľky nevyhoveli.</u>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	ÚS SR: III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03
súvisiace právne predpisy	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	arbitrárnosť notár, notárska činnosť exekúcia-poverenie

spisová značka	III. ÚS 686/2016
populárny názov	Neúčinnosť exekučného titulu
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	21.02.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 1
analytická právna veta	Exekučný súd je povinný skúmať zákonnosť vrátane účinnosti exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd dňa 12.03.2014 poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie na vymoženie uloženej povinnosti zaplatiť dlžné výživné na oprávneného. Dňa 2.05.2014 boli exekútorovi doručené sťažovateľove (povinného) námietky proti exekúcii, v ktorých okrem iného poukázal na to, že oprávnený (sťažovateľov najmladší syn) s nim žil počas rozhodného obdobia (až do konca roka 2013) po smrti manželky... v spoločnej domácnosti, pričom všetky náklady spojené s jej vedením znášal sťažovateľ a všetky potrebné veci z domácnosti využíval oprávnený neobmedzene. Sťažovateľ v podaných námietkach, ako aj vo svojom vyjadrení k vyjadreniu exekútora poukazoval na skutočnosti, ktoré sú dôvodom na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. b) a f) Exekučného poriadku a exekúciu žiadal zastaviť... Nakoľko sa týmito dôvodmi súd po celý čas nezaoberal a exekúciu nezastavil, podal sťažovateľ aj samostatný návrh na zastavenie exekúcie. Dôvody v ňom obsiahnuté zahrnul aj do svojho odvolania. Súd vydal dňa 13.07.2015 uznesenie, ktorým námietky sťažovateľa proti exekúcii, ako aj jeho návrh na zastavenie exekúcie, zamietol.
z odôvodnenia	O námietkach sťažovateľa ako povinného v exekučnom konaní bolo rozhodované najskôr vyšším súdnym úradníkom uznesením z 24. septembra 2014, ktoré bolo v dôsledku odvolania sťažovateľa zrušené a o námietkach proti exekúcii rozhodoval opakovane sudca. V odvolaní proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom sťažovateľ na viacerých miestach namieta neúčinnosť exekučného titulu, pričom nepopieral jeho právoplatnosť a vykonateľnosť. Napriek tomu okresný súd jeho odvolacie námietky nesprávne vyhodnotil, ak v odôvodnení namietaného uznesenia zdôraznil právoplatnosť a vykonateľnosť exekučného titulu a vo vzťahu k jeho účinnosti neuviedol žiadnu právnu argumentáciu. Posúdenie účinnosti exekučného titulu má pritom pre ďalšie vedenie exekučného konania, a teda aj pre sťažovateľa podstatný význam. Ústavný súd považoval sťažovateľom vznesený argument za skutkovo a

právne relevantný, teda taký, s ktorým sa mal okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite vysporiadať. Okresný súd neposkytol sťažovateľovi dostatočnú ochranu jeho základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ak nedal jasnú a zreteľnú odpoveď na relevantnú argumentáciu sťažovateľa, a z jeho odôvodnenia nie je zrejmé, na základe čoho považoval exekučný titul aj za účinný. Namietané uznesenie posúdil ústavný súd v časti zamietnutia námietok sťažovateľa proti exekúcii ako arbitrárne.

Vecné posúdenie námietok proti exekúcii a dôvodnosť ďalšieho vedenia exekučného konania nie je v právomoci ústavného súdu, čo mu však nebráni poukázať na rozdielnosť procesných dôsledkov rozhodnutia zrušeného a rozhodnutia neúčinného. Zrušené rozhodnutie prestáva normatívne existovať, hoci nemožno poprieť, že kauzálne jestvuje naďalej. Naproti tomu neúčinné rozhodnutie existuje kauzálne aj normatívne. Po svojom vydaní pre danú oblasť práva však stratilo účinnosť, a preto ho možno pripodobniť k relatívne neplatnému hmotnoprávnemu úkonu. Neúčinnosť exekučného titulu vyvolávajú skutočnosti hmotného alebo procesného práva, ktoré spôsobujú, že exekučný titul formálne existuje, ale stráca spôsobilosť byť podkladom pre exekúciu (napr. zrušenie vyživovacej povinnosti spôsobí neúčinnosť rozsudku, ktorým bola judikovaná táto vyživovacia povinnosť; rozsudok, ktorým sa vyhovel žalobe o zapretie otcovstva, má za následok neúčinnosť rozsudku, ktorým sa domnelému otcovi určila povinnosť na platenie výživného; sobášny list preukazuje neúčinnosť súdneho rozhodnutia, ktorým bolo priznané právo na príspevok rozvedeného manžela).

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie označených práv vo vzťahu k celému uzneseniu okresného súdu, teda aj v časti, ktorou bol jeho návrh na zastavenie exekúcie zamietnutý. Až z obsahu spisu ústavný súd zistil, že proti zamietnutiu návrhu na zastavenie exekúcie podal sťažovateľ odvolanie (č. 1. 72 spisu), o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté odvolacím súdom. Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti právnu ochranu v potrebnom rozsahu poskytne sťažovateľovi odvolací súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Podanie odvolania sťažovateľ neuviedol v sťažnosti, preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti neodmietol v štádiu jej predbežného prerokovania podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci. Procesným riešením v tomto štádiu konania pred ústavným súdom preto bolo nevyhovenie sťažnosti v tejto časti.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, podľa ktorého každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena, ústavný súd uvádza, že konštatovanie okresného súdu o sťažovateľovej obštrukcii a snahe vyhnúť sa exekučnému konaniu nedosahuje ústavnoprávny rozmer spôsobilý zasiahnuť do osobnostných práv sťažovateľa. Navyše, samotné zverejnenie rozhodnutia podlieha anonymizácii, čo znamená, že verejnosti nebude známa osoba povinného a prístup k nahliadnutiu do samotnému spisu je obmedzený procesným predpisom (§ 97 Civilného sporového poriadku), ako aj vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (§ 195). To vylučuje akúkoľvek možnosť identifikácie adresnosti konštatovania okresného súdu k osobe sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu nebolo označenému právu, ktorého porušenie namieta, vyhovené.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie namietaného uznesenia okresného súdu v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu otvára priestor na to, aby sa okresný súd sám vyrovnal s ochranou práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:

Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením

	Okresného súdu Bratislava II z 13. júla 2015 vo výroku, ktorým boli námietky povinného proti exekúcii zamietnuté, porušené boli. Uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 13. júla 2015 vo výroku, ktorým boli námietky povinného proti exekúcii zamietnuté zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie. Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania. Sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhoveli.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	ÚS SR: II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08, III. ÚS 477/2015
súvisiace právne predpisy	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	exekúcia-exekučné konanie exekúcia-nepripustnosť exekúcie exekúcia-exekučný titul

spisová značka	III. ÚS 754/2016
populárny názov	Trestné stíhanie a prepustenie príslušníka PZ na základe rovnakého skutku
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.01.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Personálne opatrenie za porušenie služobnej prisahy a služobnej povinnosti nemožno stotožňovať s trestnoprávnou zodpovednosťou. Preto nie je rozhodujúce, že skutok, pre ktorý bol žalobca trestne stíhaný, pričom toto trestné stíhanie bolo zastavené, bol vymedzený rovnako ako skutok, pre ktorý bolo voči žalobcovi vedené personálne konanie a výsledkom ktorého bolo jeho prepustenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru personálnym rozkazom. Začatie trestného stíhanie teda nemôže byť považované za príčinu zmenšenia žalobcovho majetku v dôsledku jeho prepustenia zo služobného pomeru.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka - Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky - bola ako žalovaná účastníčkou konania, v ktorom sa žalobca domáhal proti sťažovateľke náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktoré mu vznikli v dôsledku vykonanej väzby a vedenia trestného stíhanie, ktoré sa právoplatne skončilo jeho zastavením. Okresný súd rozsudkom z 3. decembra 2012 zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady škody 9 216,42 € a z titulu náhrady nemajetkovej ujmy 35 000 € s úrokom z omeškania 8,5 % ročne z oboch týchto súm od 30. júla 2009 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Náhrada škody v celkovej výške 9 216,42 € pozostávala z 2 954,25 € (vynaložené trovy obhajoby v trestnom konaní), 2 421,23 € (náhrada straty na zárobku počas trvania väzby od 2. júla 2003 do 25. septembra 2003, teda sčasti aj po zániku služobného pomeru žalobcu, ku ktorému došlo 11. augusta 2003), 3 214,50 € (z titulu nevyplateného odchodného) a 626,44 € (škoda spočívajúca v zaplatení zdravotného poistenia žalobcom v období po prepustení zo služobného pomeru od 1. apríla 2004 do 31. júla 2007). O odvolaniach sťažovateľky a žalobcu proti tomuto rozsudku rozhodol krajský súd rozsudkom z 9. apríla 2014 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil vo výroku, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná žalobcovi zaplatiť z titulu náhrady škody 9 216,42 € s úrokom z omeškania 8,5 % ročne z tejto sumy od 30. júla 2009 do zaplatenia a z titulu náhrady nemajetkovej ujmy 35 000 €, ako aj vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. Vo výroku o úroku z omeškania 8,5 % ročne zo sumy priznanej náhrady nemajetkovej ujmy od 30. júla 2009 do zaplatenia rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu v tejto časti zamietol. O dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd uznesením z 24. mája 2016, ktorým dovolanie odmietol ako smerujúce proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

z odôvodnenia

Podstata argumentácie sťažovateľky spočíva v tom, že je potrebné dôsledne rozlišovať právo osoby, ktorej trestné stíhanie bolo skončené inak než právoplatným odsúdením na náhradu škody a na náhradu nemajetkovej ujmy. S týmto názorom sa ústavný súd nestotožňuje.

Podľa názoru ústavného súdu by bolo v rozpore s princípom dôvery občana v právo, ktorý je súčasťou komplexu formujúceho princípy materiálneho právneho, ak by mal byť jednotlivec zbavený nároku na náhradu nemajetkovej ujmy len na základe nevyjasnenej koncepcie rozsahu pojmu škoda v právnom poriadku (obdobne napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 428/05 z 11. októbra 2006) a v jeho norme prijatej v období, keď základnému právu na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu bol pripisovaný iný obsah, než mu je pripisovaný dnes ústavným poriadkom demokratického štátu. Významným je navyše i to, že sám zákonodarca neskôr túto koncepciu ozrejmil a pod pojem škoda pre oblasť zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup zahrnul aj náhradu nemajetkovej ujmy (v zákone č. 514/2003 Z. z.). Navyše nemožno akceptovať názor, podľa ktorého treba rozlišovať nezákonnosť uznesenia pre účely náhrady majetkovej a nemajetkovej ujmy (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 145/2011 z 12. decembra 2012).

Ústavný súd je preto toho názoru, že vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. alebo za účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z., odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla.

Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne), je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (t. j. pred 1. júlom 2004).

Všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania (obzvlášť v prípadoch, ak nezákonné rozhodnutie bolo vydané ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.) širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je to tak jednak preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností vecí, a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti (nemožno limitovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie porovnávaním odškodňovania bolesti či obetí trestných činov, pokiaľ všeobecnému súdu nepatrí právomoc posúdiť takúto zákonnú úpravu z hľadiska spoločenskej spravodlivosti). Významným je však i to, že z hľadiska ústavnoprávneho je zodpovednosť štátu v týchto prípadoch konštruovaná ako objektívna absolútna zodpovednosť.

V prípade sťažovateľky bola táto zaviazaná na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi v sume 35 000 € spolu za väzbu a samotné trestné stíhanie, pričom z okolností preukázaných v konaní dokazovaním je zrejmé, že trestné stíhanie žalobcu bolo začaté uznesením z 1. júla 2003 a skončené jeho zastavením uznesením z 18. januára 2008; žalobca bol vzatý do väzby od 2. júla 2003, z ktorej bol prepustený 26. septembra 2003. Trestné stíhanie žalobcu trvalo takmer 55 mesiacov a väzba takmer tri mesiace. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané ako stíhanie a väzba žalobcu zasiahla do jeho osobnostných práv (podrobne uvedené v rozsudku okresného súdu).

Ústavný súd je toho názoru, že stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň či mesiac trvania väzby alebo vedenia trestného stíhania vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. Rovnako tak nie je možné ani mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov či Európskeho súdu pre ľudské práva, a to najmä s ohľadom na odlišnosť životnej

úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá rovnako tak musí byť zohľadnená, pokiaľ priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy má zodpovedať predstavám spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste. Ani to však neznamená, že takúto rozhodovaciu prax týchto orgánov by nebolo na mieste nezohľadniť.

Ústavný súd po zohľadnení povahy trestnej veci, dĺžky trestného stíhania a väzby, preukázaných dopadov trestného stíhania a väzby do osobnostnej sféry žalobcu a okolností, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo, považuje priznanú náhradu nemajetkovej ujmy nielen za primeranú, ale aj zodpovedajúcu všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti. Ústavný súd preto považuje za vylúčené, aby v prípade sťažovateľky mohlo dôjsť s ohľadom na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, keďže nezistil, že by všeobecné súdy aplikovali ustanovenia jednoduchého práva spôsobom, ktorý by poprel ich účel a zmysel.

Ústavný súd už vyslovil v skutkovo obdobnej veci v náleze sp. zn. IV. ÚS 296/2014 zo 6. mája 2015, že iba „fakt, že skutok nie je trestným činom, ešte bez ďalšieho nemôže viesť k záveru, že rovnaký skutok nemôže byť kvalifikovaný ako disciplinárne previnenie spočívajúce v porušení služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, pričom ide o konanie, za ktoré možno príslušníka Policajného zboru prepustiť zo služobného pomeru“. Ústavný súd tento záver odôvodnil nevyhnutnosťou dôsledne rozlišovať medzi rozhodnutím o začatím trestného stíhania a personálnym rozkazom o prepustení zo štátnej služby, keďže „v prípade prepustenia príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru ide o personálne opatrenie za porušenie služobnej prísahy a služobnej povinnosti, ktoré nemožno stotožňovať s trestnoprávnou zodpovednosťou. Porušenie služobnej prísahy nemusí dosiahnuť intenzitu trestného činu a dôvody prepustenia príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru môžu byť napriek tomu splnené. V rámci personálneho konania sa konanie príslušníka Policajného zboru neposudzuje z hľadiska vykazovania znakov trestného činu, ale ako konanie v rozpore so služobnou prísahou. Nie každé porušenie zákona musí byť trestným činom alebo priestupkom“. Pokiaľ je potom právomoc preskúmať zákonnosť personálneho rozkazu o prepustení príslušníka Policajného zboru zverená do právomoci všeobecných súdov v rámci správneho súdnictva a toto preskúmanie nevedie k zrušeniu personálneho rozkazu, nie je rozhodujúce, že skutok, pre ktorý bol žalobca trestne stíhaný, bol vymedzený rovnako ako skutok, pre ktorý bolo voči žalobcovi vedené personálne konanie a výsledkom ktorého bolo jeho prepustenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru personálnym rozkazom.

Ústavný súd nenachádza dôvod na tomto skoršom právnom závere ničो zmeniť vo vzťahu k veci sťažovateľky. Pokiaľ preto krajský súd vo veci sťažovateľky za skutkovo obdobných okolností dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru o existencii priamej súvislosti príčiny a následku, t. j. začatia trestného stíhania žalobcu so zmenšením majetku žalobcu (nevyplatenie straty na zárobku odchodného a vynaloženie prostriedkov na zaplatenie zdravotného poistenia), tento jeho záver nemôže obstať.

Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že za takýchto okolností by prípadne mohli byť akceptované právne názory krajského súdu vyjadrené v napadnutom rozsudku len v prípade, ak by krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil, z akých dôvodov vo veci žalobcu nerešpektoval ustálenú judikatúru všeobecných súdov, či ústavného súdu v porovnateľných veciach. Ako však vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, ktoré je svojou povahou pri posudzovaní tejto otázky značne všeobecné, krajský súd žiadnym spôsobom na odlišnú rozhodovaciu prax nereagoval a svoj odlišný právny záver nevysvetlil.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že právny záver obsiahnutý v napadnutom rozsudku krajského súdu o existencii príčinnej súvislosti medzi touto škodou a obvinením, ktoré mu bolo vznesené v jeho trestnej veci, je nielen v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu a rozhodnutím ústavného súdu, ale zároveň ho možno považovať za arbitrárny a z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neutržateľný.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:

Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

	<p><u>Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 9. apríla 2014 porušené bolo.</u></p> <p><u>Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 9. apríla 2014 vo výroku, ktorým bol potvrdený výrok rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 3. decembra 2012 o uložení povinnosti Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, zaplatiť žalobcovi náhradu škody nad sumu 2 954,25 € s úrokom z omeškania 8,5 % ročne z tejto sumy od 30. júla 2009 do zaplataenia, zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p> <p><u>Sťažovateľke nepriznal náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>ÚS SR: IV. ÚS 296/2014, I. ÚS 583/2015</p> <p>ÚS ČR: II. ÚS 590/08, IV. ÚS 642/05, I. ÚS 554/04, IV. ÚS 428/05</p> <p>NS SR: 7 Cdo 145/2011 z 12. decembra 2012</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	<p>konanie-zastavenie</p> <p>trestné stíhanie</p> <p>trestné konanie</p> <p>ujma, náhrada škody</p> <p>zodpovednosť-za škodu spôsobenú rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci</p> <p>väzba</p>

Uznesenie:

spisová značka	III. ÚS 850/2016
populárny názov	Neodkladný úkon po ukončení právneho zastupovania zo strany advokáta
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	13.12.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Úkon právnej služby – vyjadrenie sa k odvolaniu protistrany, nie je neodkladným úkonom v zmysle § 22 ods. 5 zákona o advokácii (podľa ktorého po zániku zmluvy o poskytovaní právnych služieb v dôsledku odstúpenia od nej advokátom ešte počas nasledujúcich 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb, ak klient neurobí iné opatrenia, musí advokát poskytovať klientovi právne služby, avšak iba v rozsahu neodkladných úkonov). Preto ak ho advokát napriek tomu vykonal, nevzniklo mu za jeho vykonanie právo na odmenu. Povinnosť advokáta včas a riadne reagovať na výzvu súdu je splnená dorúčením oznámenia konajúceho súdu v zastupovanej veci o ukončení zastupovania.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“), v ktorom sa proti žalovanému - svojmu bývalému klientovi, domáhal zaplataenia sumy 1 800 € s príslušenstvom. Sťažovateľ svoje právo na zaplataenia sumy 1 800 € odôvodnil tým, že ide o odmenu za podanie vyjadrenia k odvolaniu určenú ako hodinová odmena podľa zmluvy o poskytovaní právnych služieb (10 hodín).</p> <p>Sťažovateľ ako advokát poskytoval žalovanému ako klientovi právne služby na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb z 3. decembra 2010 s dohodnutou hodinovou odmenou v konaní o vylúčení veci zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu. Žalovaný riadne sťažovateľovi na základe jeho faktúr uhradil odmenu za právne služby do apríla 2012. Listom zo 14. júna 2012 žalovaný reklamoval sťažovateľom vystavené faktúry za poskytovanie právnych služieb,</p>

	<p>sťažovateľ reagoval listom z 27. júna 2012 tak, že jeho reklamáciu neuznal. Po tom, čo bola sťažovateľovi doručená 25. júla 2012 výzva Krajského súdu v Bratislave, aby sa vyjadril k odvolaniu podanému správcom konkurznej podstaty úpadcu v lehote 15 dní (teda do 9. augusta 2012), sťažovateľ vyzval žalovaného, aby mu oznámil, či má vypracovať vyjadrenie k odvolaniu. Žalovaný na výzvu neodpovedal. Listom z 31. júla 2012 doručeným sťažovateľovi 6. augusta 2012 mu však oznámil narušenie svojej dôvery ako klienta voči sťažovateľovi ako advokátovi (pre neuznanie reklamácie faktúr) a nutnosť ukončiť z tohto dôvodu spoluprácu. Sťažovateľ v tejto situácii vypracoval vyjadrenie k odvolaniu a doručil ho Krajskému súdu v Bratislave 9. augusta 2012. Vlastné vyjadrenie k odvolaniu doručil 3. augusta 2012 Krajskému súdu v Bratislave i žalovaný. Sťažovateľ od zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzatvorenej so žalovaným odstúpil listom zo 7. augusta 2012.</p> <p>Okresný súd rozsudkom zo 14. októbra 2014 žalobu sťažovateľa zamietol. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom z 11. decembra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu zo 14. októbra 2014 ako vecne správny potvrdil. Najvyšší súd uznesením z 23. júna 2016 dovolanie sťažovateľa odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, a žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ namietal, že k porušeniu ním označených základných práv rozsudkom krajského súdu došlo i preto, že rozhodnutie je založené na takom výklade aplikovaného ustanovenia § 22 ods. 5 zákona o advokácii, ktorý popiera jeho účel a zmysel, pretože pokiaľ súd uloží advokátovi vykonať procesný úkon v stanovenej lehote, je advokát povinný tak včas urobiť, pričom takúto povinnosť má bez ohľadu na posúdenie, či vykonanie úkonu znesie odklad, prípadne či a aká ujma by jeho klientovi mohla vzniknúť nedodržaním súdom určenej lehoty.</p> <p>Ustanovenie § 22 zákona o advokácii upravuje postup advokáta pri odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb klientovi, najmä definuje prípady, v ktorých môže advokát takto postupovať (klient je oprávnený ukončiť zmluvu o poskytovaní právnych služieb kedykoľvek a aj bez uvedenia dôvodu). Advokát môže od zmluvy o poskytovaní právnych služieb odstúpiť v zmysle ustanovenia § 22 zákona o advokácii iba zo závažných dôvodov, najmä ak sa narušila nevyhnutná dôvera medzi ním a klientom alebo pokyn klienta je v rozpore s predpismi komory (§ 22 ods. 1), ak klient napriek poučeniu advokátom trvá na tom, aby advokát postupoval podľa jeho pokynu (§ 22 ods. 2), alebo ak klient neposkytne primeraný preddavok, primerané doplnenie poskytnutého preddavku na odmenu alebo odmenu, hoci bol o to písomne požiadany, a nejde o poskytovanie bezplatnej právnej služby (§ 22 ods. 3). Je potom vecou advokáta, aby zvažil, či svoje oprávnenie odstúpiť od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v prípade naplnenia týchto podmienok využije alebo nie. Povinnosť advokáta od zmluvy o poskytovaní právnych služieb odstúpiť je stanovená iba pre prípady uvedené v § 21 zákona o advokácii. Ustanovenia § 22 ods. 4 a 5 zákona o advokácii upravujú následky odstúpenia advokáta od zmluvy o právnej službe.</p> <p>Pretože okamihom zániku zmluvy o poskytovaní právnych služieb v dôsledku odstúpenia od nej advokátom (t. j. momentom doručenia odstúpenia od zmluvy klientovi) zaniká povinnosť advokáta poskytovať klientovi právne služby, pre ochranu práv klienta zákon o advokácii v § 22 ods. 5 uložil advokátovi povinnosť (okrem prípadov, ak klient advokátovi výslovne oznámi, že na jej splnení netrvá, alebo ak klient sám urobí iné oparenia, napr. uzatvorí zmluvu o poskytovaní právnych služieb na rovnakú vec s iným advokátom) ešte počas nasledujúcich 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb poskytovať klientovi právne služby, avšak iba v rozsahu neodkladných úkonov. V zastupovanej veci tak advokát počas týchto 15 dní je oprávnený s účinkami zaväzujúcimi klienta a zároveň povinný neodkladné úkony vykonať; nad ich rámec však poskytovať právne služby nie je povinný, ale s účinkami zaväzujúcimi klienta ani oprávnený. Pre úplnosť je potrebné dodať, že v prípadoch ukončenia zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo strany klienta žiadna obdobná povinnosť advokáta (vykonávať neodkladné úkony po stanovený čas) nie je daná. V každom prípade je však</p>

	<p>povinnosťou advokáta oznámiť v zastupovanej veci ukončenie zastupovania súdu, ak tak neurobí sám klient. Pokiaľ advokát vykonal neodkladné úkony, na vykonanie ktorých bol povinný po zániku zmluvy o poskytovaní právnych služieb, patrí mu za ich vykonanie tarifná odmena ustanovená v § 9 – § 14 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (nie však zmluvná odmena dohodnutá s klientom v zmluve o právnej službe, pretože táto zanikla, pokiaľ sa pre takýto prípad s klientom vopred nedohodol inak).</p> <p>Vzhľadom na takto vymedzený účel a zmysel ustanovenia § 22 ods. 5 zákona o advokácii neodkladným úkonom v zmysle tohto ustanovenia je iba taký úkon právnej služby, ktorého nevykonaním v časovom úseku 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci môže vzniknúť ujma na procesných či hmotných právach. Pokiaľ bez hrozby vzniku takejto ujmy možno vykonať úkon právnej služby i neskôr, o neodkladný úkon nejde. Prípadmi, v ktorých môže vzniknúť ujma na procesných či hmotných právach bývalému klientovi nekonaním advokáta, sú opravné prostriedky, ktorých podanie je limitované lehotou, či hmotnoprávne najmä premlčacie lehoty, typicky však nie procesné lehoty poriadkové. Práve z týchto dôvodov je advokát počas plynutia 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci (podobne ako aj počas trvania zastupovania) povinný ako neodkladný úkon napríklad podať odvolanie, pokiaľ lehota na jeho podanie počas týchto 15 dní uplynie, a to aj v prípade, ak mu klient na výzvu neoznámí, či podať odvolanie žiada.</p> <p>Vo veci sťažovateľa z rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva (a ani sťažovateľ tento záver nespochybnil), že úkon právnej služby – vyjadrenie k odvolaniu protistrany bol vykonaný sťažovateľom po zániku zmluvy o poskytovaní právnych služieb v dôsledku odstúpenia od nej sťažovateľom (advokátom). V tejto situácii nebolo povinnosťou sťažovateľa, aby v zastúpení žalovaného na výzvu všeobecného súdu v stanovenej lehote vyjadrenie k odvolaniu protistrany súdu doručil. S ohľadom na obsah pojmu neodkladného úkonu v zmysle § 22 ods. 5 zákona o advokácii totiž o neodkladný úkon nešlo. Preto ak ho sťažovateľ napriek tomu vykonal, nevzniklo mu za jeho vykonanie právo na odmenu.</p> <p>Pokiaľ sťažovateľ zdôrazňuje svoju povinnosť ako advokáta včas a riadne reagovať na výzvu súdu, ktorá je nepochybne, ako to uvádza i sťažovateľ, súčasťou súboru povinností advokáta vo vzťahu k súdom a úradom, k jej splneniu sťažovateľom by došlo už doručením oznámenia konajúcemu súdu v zastupovanej veci o ukončení zastupovania.</p> <p>S ohľadom na uvedené ústavný súd ani rozhodnutie krajského súdu nepovažuje za arbitrárne, svojvoľné, a teda založené na takom výklade aplikovaných ustanovení, ktorý by popieral ich účel a zmysel.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	ÚS SR: IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05, IV. ÚS 288/05
súvisiace právne predpisy	zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní /živnostenský zákon/ v znení neskorších predpisov
klúčové slová	odvolanie advokát, advokácia-odmena advokáta

Nález - prietahy:

spisová značka	III. ÚS 605/2016
populárny názov	Extrémne prietahy v konaní
sudca spravodajca	Jana Baricová

druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	14.02.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Konanie, ktoré nie je právoplatne skončené ani po viac ako 18 rokoch od začatia konania nie je potrebné osobitne vyhodnocovať, resp. podrobne rozoberať neefektívny, resp. nesústredený postup okresného súdu, pretože už len poukazom na celkovú dĺžku trvania konania, je možné konštatovať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
skutkový stav a základné fakty	Na okresnom súde Námestovo sa pod sp. zn. 3 C 285/2008 od 1. januára 2008 (odo dňa zriadenia okresného súdu) do súčasnosti vedie konanie o ochranu osobnosti, v ktorom sú sťažovatelia v postavení žalovaných v 1. a 2. rade. Toto konanie bolo od 7. októbra 1998 do 31. decembra 2007 pôvodne vedené Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 1876/1998. Aj napriek skutočnosti, že odo dňa začatia tohto konania do súčasnosti uplynulo už viac ako 17 rokov, do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené.
z odôvodnenia	<p>Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.</p> <p>Pokiaľ ide o posúdenie veci podľa kritéria právnej a faktickej zložitosti veci, k tomuto ústavný súd uvádza, že posudzované konanie je konaním o ochranu osobnosti, t. j. podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nemožno ju hodnotiť ako osobitne právne zložitú. Pokiaľ ide o faktickú zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie možno považovať za zložitejšie po procesnej stránke, keďže v priebehu konania bolo potrebné rozhodovať napríklad viackrát o zmene žalobného petítu, o zmene okruhu účastníkov konania, o čiastočnom zastavení konania, o návrhu na spojenie veci s inou vecou, avšak súčasne je toho názoru, že v tomto prípade nemožno hovoriť o takej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajší neprimerane dlhý čas konania okresného súdu, ktoré dosiaľ nie je právoplatne skončené (po takmer 9 rokoch od pridelenia veci okresnému súdu a celkovo po viac ako 18 rokoch od podania žaloby na Okresnom súde Dolný Kubín).</p> <p>Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzoval priebeh napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľov ako účastníkov konania. Pri posudzovaní tohto kritéria ústavný súd však dospel k záveru, že okolnosti na strane sťažovateľov (medzi ktoré možno zahrnúť napríklad odročenie pojednávania nariadeného na 20. marec 2013 na základe návrhu jedného zo sťažovateľov – Ing. Ivana Šaška ako žalovaného, ako aj návrh právneho zástupcu sťažovateľov o spojení vecí prednesenom na pojednávaní 26. mája 2016 a povinnosť súdu o ňom rozhodnúť) podstatným spôsobom k celkovej dĺžke posudzovaného konania neprispeli.</p> <p>Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že napadnuté konanie sa začalo podaním žalobného návrhu 7. októbra 1998 ešte na pôvodnom Okresnom súde Dolný Kubín, na ktorom bolo vedené až do 7. februára 2008, keď v dôsledku reorganizácie okresných súdov bola vec odovzdaná na vybavenie znovuzriadenému okresnému súdu, pričom pri prechode výkonu súdnictva prechádza na nadobúdajúci súd plná zodpovednosť za zbytočné prieťahy v konaní aj za obdobie predchádzajúce tomuto prechodu, t. j. v tomto prípade nesie okresný súd zodpovednosť aj za prieťahy v konaní vzniknuté v období</p>

	<p>od podania žalobného návrhu do 7. februára 2008, keď bolo konanie vedené ešte Okresným súdom Dolný Kubín.</p> <p>V danej veci nebolo možné ponechať bez povšimnutia, že prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín a následne na Okresnom súde Námestovo boli už dvakrát predmetom konania na ústavnom súde, a to prvýkrát v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 217/2003 a druhýkrát v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 500/2014, v oboch prípadoch na základe sťažnosti súčasného žalobcu v 1. rade. Ústavný súd v oboch prípadoch vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 285/2008 porušené bolo.</u></p> <p><u>Okresnému súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 285/2008 prikázal konať bez zbytočných prietahov.</u></p> <p><u>Sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie v sumách 4 500 eur a 500 eur a taktiež náhradu trov právneho zastúpenia.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	ochrana osobnosti občianske súdne konanie prietahy v konaní-extremne

spisová značka	III. ÚS 689/2016
populárny názov	Opakované prietahy v konaní
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.02.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ je účastníkom konania vedeného Okresným súdom Bratislava I (ďalej len "okresný súd") a to v procesnom postavení žalobcu. Ústavný súd už nálezom sp. zn. IV. ÚS 161/2013 z 20. júna 2013 rozhodol, že práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote boli postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a úhradu trov konania. No ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu napriek uvedenému nebolo konanie v jeho právnej veci právoplatne skončené.
z odôvodnenia	Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu. Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od zložitosti veci (konanie o náhradu

	<p>škody) ani v etape po právoplatnosti nálezu sp. zn. IV. ÚS 161/2013 z 20. júna 2013. Napokon aj podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti konštatoval, že „nejde o skutkovo ani o právne zložitú vec“.</p> <p>Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd posudzujúc preskúvanú časť napadnutého konania konštatuje, že sťažovateľ prispel k predĺženiu preskúvaného konania tým, že sa opakovane nezúčastnil nariadeného pojednávania, aj keď jeho neúčast' bola vždy okresným súdom ospravedlnená. Túto skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri ustálení sumy priznaného finančného zadosťučinenia.</p> <p>Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne vyhodnocovať priebeh postupu a jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom, pretože z ústavnoprávneho hľadiska nie je akceptovateľné, aby napadnuté konanie nebolo ani po viac ako 12 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené napriek tomu, že ústavný súd už svojím nálezom sp. zn. IV. ÚS 161/2013 z 20. júna 2013 vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných priet'ahov a sťažovateľovi priznal aj finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a úhradu trov konania.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 246/2004 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 161/2013 z 20. júna 2013 porušené boli.</u> <u>Sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania.</u></p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>ochrana osobnosti ujma, náhrada škody-nemajetková ujma</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.